

Το φιλί της ζωής

του **Αλέξη Ν. Δερμετζόγλου**
Κριτικού Κινηματογράφου
Ιατρού Μικροβιολόγου

Φαίνεται, τελικά, πως το κυρίαρχο πρόβλημα – πάντα σε σχέση με την Ιατρική – είναι η ψυχοπαθολογία των ηρώων του σινεμά. Θα λέγαμε απλά πως και τώρα ο Μπέργκμαν δικαιώνεται. Ο μέγας Σουηδός καλλιτέχνης, από τα τέλη της δεκαετίας του '50 με κορυφή τις αρχές του '60, έδειξε με έναν ασκητικό και υποδειγματικό τρόπο τις διαταραχές της προσωπικότητας των συμπεριφορών και των ψυχικών αποκλίσεων των φιλικών ηρώων. Ό,τι τότε καταγραφόταν ως μεμονωμένη κατάσταση, τώρα έχει λάβει τη μορφή επιδημίας. Γνωστές καταστάσεις που επ' αυτών μπορούν να μας διαφωτίσουν καλύτερα ψυχιάτροι με στατιστικές, ψυχολόγοι με παρατηρήσεις και, γενικά, εξειδικευμένοι επιστήμονες στο χώρο της κλινικής παθολογίας της ψυχής. Και τα τελευταία φιλμ που γίνονται μιλούν συνεχώς για εκτροπές και διαταραχές, για τρομερά ψυχικά ερέβη. Το "Spider", τίτλος που από μόνος του τρομάζει, είναι μια τυπική ταινία του Κρόνενμπεργκ. Ο ήρωάς του, ένας μικρός σχιζοφρενής με τάσεις μυθομανίας και εγκληματικό παρελθόν, κατασκευάζει τις αλήθειες που τον... βολεύουν, για να απεμπλακεί από την τεράστια ψυχική παγίδα, κάτι που τελικά δεν θα καταφέρει. Κάνει φοβερή εντύπωση πως φέτος ένας καλοσυνάτος Αμερικανός ηθοποιός, που συνήθως έπαιζε σε οι-

κογενειακές ταινίες, ανέδειξε ρόλους ψυχοπαθολογικής προσωπικότητας σε δύο φιλμ. Ο Ρόμπιν Γουίλιαμς είναι ο δολοφόνος στο "Insomnia", αλλά τον μεγάλο ρόλο του τον κάνει στον "**Σκοτεινό θάλαμο**". Εκεί παίζει έναν μοναχικό τύπο, που ο κρυφός πόθος του είναι να ενταχθεί σε μια οικογένεια. Αυτή η ανεκπλήρωτη επιθυμία τον οδηγεί σε εκτροπές, που τις δικαιολογεί πλήρως στον εαυτό του, μια και δρα με τη λογική ενός σταυροφόρου της αλήθειας και της "καθαρότητας". Έτσι αναδεικνύει και περίεργα, σύγχρονα φαινόμενα, που κυκλοφορούν καλά κρυμμένα στην κοινωνία. Η Ιατρική είναι εδώ και σε μια μεταμόσχευση κερατοειδούς σε μια τυφλή, σε μια ταινία από το Χονγκ Κονγκ που απέκτησε φήμη. "**Το μάτι**" αναφέρεται στη δυνατότητα μεταφοράς της ενόρασης και στον χειρουργηθέντα. Το θέμα θα είχε ενδιαφέρον, αν δεν φανέρωνε τις επιρροές του από τους "**X-Files**", την "**Εκτη αίσθηση**" και τον "**Χρησμό της πεταλούδας**" δεν κέντρωναν τόσες πολλές επιρροές. Με τα ψυχικά προβλήματα να έχουν πολλαπλασιαστεί ιδιαίτερα, ο άλλος τομέας της Ιατρικής, που εμφανίζει μεγάλη κινητικότητα, είναι η μοριακή βιολογία. Κλώνοι, μεταλλάξεις και ανάλογες ιστορίες επικρατούν σε καθόλου φανταστικές καταστάσεις. Στο "**Minority report**" από διήγημα του Φίλιπ Ντικ, ο Σπίλμπεργκ συνδυάζει τη μοριακή βιολογία με τη μελλοντολογική παράνοια. Υπάρχουν χαρακτήρες που εμφανίζουν έντονο παιδισμό κι άλλοι που πάσχουν από μεγαλομανία, με την έλλειψη και την απώλεια να κυριαρχούν. Δεν είναι ένα φιλμ για το πένθος, αλλά για την ανατροπή του κι έτσι, σύντομα, εγκαταλείπεται η σκοτεινή πλευρά ανθρώπων και πραγμάτων. Και πάλι από διήγημα του Ντικ ο Γκάρνι Φλέντερ μας έδωσε με τη "**Διπλή ταυτότητα**" την αγωνία ενός μελλοντικού κόσμου, όπου ακόμα και οι κλώνοι έχουν αποχτήσει ταυτότητα και αγωνιούν να ενταχθούν

στην ανθρώπινη κοινότητα. Ένα συνταρακτικό, υπαρξιακό θέμα με το απρόσμενο, σκοτεινό τέλος εξηγούν γιατί η απέτυχε εμπορικά παντού. Ποιος είπε πως μας αρέσει η αλήθεια; Αντίθετα, τα εύπεπτα θέματα τα αγκαλιάζουν όλοι. Στο **“Spykids: Το νησί των χαμένων ονείρων”** ο Ρομπέρτο Ροντρίγκεζ μας μεταφέρει σ’ ένα ηφαιστιογενές νησί, όπου κάποιος παράδοξος επιστήμονας έχει δημιουργήσει μεταλλαγμένα ζώα. Άλλα τα έχει μετατρέψει υπερμεγέθη και άλλα σε μινιατούρες. Αυτή δεν είναι η ενδεδειγμένη συμπεριφορά ούτε απέναντι στο σινεμά ούτε απέναντι στην Ιατρική. Δεν επιτρέπεται να γυρίζονται τόσο ανώδυνα φιλμάκια, που προορίζονται να λειτουργούν ως υπνωτικά, δεν επιτρέπεται να διαχειρίζονται την Ιατρική με τέτοιο τρόπο ώστε να θεωρείται ως η παραγωγός γραφικών ψηφιακών εντυπωσιακών καταστάσεων. Το σινεμά βρίσκεται στα όριά του, ενώ η Ιατρική στο μεγάλο σταυροδρόμι των θαυμαστών αποκαλύψεων και επεμβάσεων. Μπορεί, άραγε, μια Τέχνη που βρίσκεται σε αδιέξοδο, και αιμορραγούσα δείχνει ως να “καταλήγει”, να περιλάβει στην ημιθανάτια αγωνία της όλο το μεγαλειώδες, νέο πεδίο και της Ιατρικής; Η απάντηση δεν δείχνει δύσκολη

και τα γεγονότα αποδεικνύουν πως η επιστήμη της Ιατρικής θα στηρίζει συνεχώς τα ισχυρά κινηματογραφικά σενάρια. Τι θα ήταν π.χ. η ταινία **“Το όνομά μου είναι Σαμ”**, αν ο 35χρονος ήρωας δεν είχε μείνει σε επίπεδο πνευματικής αναπτύξεως στα 7 του (!!) χρόνια; Το ίδιο θα μπορούσα να πω και για άλλα πολλά φιλμ τα οποία, εκμεταλλευόμενα την πείρα της Ιατρικής, αναφέρονται σε πρόσωπα ανώριμα, με κακές κοινωνικές επιρροές, ελλειμματική ψυχολογία και διάφορα παθολογικά υποστρώματα, τα οποία γίνονται ακόμα πιο στρεβλά κάτω από τη συνεχή χρήση ναρκωτικών ουσιών ή ηρεμιστικών. Μου κάνει εντύπωση πως οι τίτλοι των σκευασμάτων διάφορων φαρμάκων κυκλοφορούν συνεχώς σε φιλμ. Ακούσαμε για κρίσεις πανικού στο κωμικό αστυνομικό θρίλερ **“Ανάλυσέ το”** και για τη θεραπεία με Χαναχ. Στο έξοχο φιλμ **“Οι άνθρωποι που ξέρω”**, η προκλητική σταρ Τία Λέονε ζητά από τον Αλ Πατσίνο Χαναχ για να βρεθεί σε ευφορία. Δεκάδες άλλα σκευάσματα κυκλοφορούν στα σενάρια. Η ιατρική τελικά θεραπεύει το... σινεμά, του δίνει τις ζωογόνες ανάσες, το φιλί της ζωής και, ίσως και τις... πατερίτσες.

